

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABEȘ- BOLYAI
1.2 Facultatea	Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Psihopedagogie specială
1.4 Domeniul de studii	Științele educației
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Psihopedagogie Specială / Profesor psihopedagog L060070020

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Metode și tehnici de evaluare complexă a copiilor cu CES						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. univ. dr. Vasile Preda						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. asociat dr. Radu Preda						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	V	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					20
Tutoriat					6
Examinări					3
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		69			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală de curs dotată cu aparate de proiectare
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Materiale disponibile în format tipărit sau electronic pentru demonstrații

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1. Evaluarea psihopedagogică sistematică a copiilor/adolescenților și adulților cu diferite dizabilități (intelectuale, senzoriale, motorii), tulburări ale limbajului, tulburări de învățare și de comportament • Deținerea terminologiei de bază utilizate în evaluare diferitelor arii ale dezvoltării, precum și a teoriilor științifice valide din domeniul evaluării; • Cunoașterea scopului, utilității și limitelor diferitelor instrumente și probe și alegerea tipurilor de evaluare ; • Aplicarea de proceduri variate de evaluare în funcție de natura, tipul, gradul, dinamica și contextul dizabilității • Utilizarea evaluărilor psihopedagogice bazate pe modelul multidimensional (abilități cognitive, comportamente adaptive, stare de sănătate, context, participare și intensitatea nevoii de suport și asistență) • C2. Interpretarea și utilizarea rezultatelor evaluărilor psihopedagogice ale copiilor/adolescenților și adulților cu dizabilități, dar și a comportamentului acestora în diferite situații de dezvoltare, învățare și de viață; • Cunoașterea modalităților de evaluare, a reglementărilor legale și etice, precum și a recomandărilor profesionale în vederea interpretării obiective și utilizării adecvate a rezultatelor evaluării ; • Înțelegerea proceselor de screening, orientare, intervenție și determinare a criteriilor de eligibilitate pentru serviciile de educație specială și/sau integrată • Scorarea și interpretarea corectă a instrumentelor și probelor de evaluare eligibile utilizării în domeniul psihopedagogiei speciale • Elaborarea și aplicarea unor proceduri de analiză funcțională a comportamentelor dezadaptative ale copiilor cu dizabilități în diferite situații de învățare și de viață;
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea normelor etice în cercetările acțiune cu persoane cu dizabilități, precum și în activitățile de evaluare, adaptare curriculară și consiliere psihopedagogică; • Planificarea și implementarea activităților din cadrul echipei multi-disciplinare pe baza criteriilor relevante conferite de rolul psihopedagogului în echipa multi – disciplinară; • Utilizarea platformelor de e-learning, a învățării de tip blendedlearning și a bazelor de date internaționale pentru dezvoltarea personală și profesională ;

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea și consolidarea de cunoștințe, priceperi și deprinderi de utilizare, elaborare, adaptare a unor metode de evaluare (observația, testul, interviul, probe informale) a copiilor cu CES.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Dobândirea de cunoștințe și deprinderi cu privire la utilitatea, administrarea și interpretarea unor instrumente de evaluare pentru diverse scopuri și funcții, care se aplică persoanelor cu CES • Dobândirea de deprinderi de coroborare a datelor obținute din diverse surse și prin intermediul unor metode de evaluare multiple • Dezvoltarea deprinderii de analiză funcțională a comportamentelor • Dezvoltarea cunoștințelor și a deprinderilor de adaptare a evaluării sub toate aspectele în raport cu categoria de dizabilitate • Dobândirea de cunoștințe și abilități de elaborare a unor situații de evaluare psihopedagogică prn intermediul unor instrumente informale

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C1. Metode și tehnici de evaluare și de intervenție		

timpurie la copiii și tinerii cu CES datorate unor dizabilități.		
C2. Rolul screening-ului în evaluarea complexă și în intervenția timpurie.		
C3. Relațiile dintre evaluările medicale, psihologice și psihopedagogice. Rolul echipei multidisciplinare de diagnostic, evaluare și intervenție recuperatorie și compensatorie.		
C4. Probe de evaluare cu valoare predictivă pentru însușirea citirii și scrierii (Reversal, Santucci)		
C5. Probe de psihodiagnostic adaptate pentru copiii și tinerii cu deficiențe vizuale		
C6. Probe de psihodiagnostic adaptate pentru copiii și tinerii cu deficiențe de auz		
C7. Probe de evaluare a copiilor cu dizabilități motorii		
C8. Probe de evaluare a tulburărilor limbajului oral		
C9. Probe de evaluare a tulburărilor limbajului scris		
C10. Probe de evaluare a copiilor cu tulburări din spectrul autist		
C11. Metode și tehnici de evaluare psihopedagogică a copiilor cu ADHD		
C12. Scalele piagetiene de evaluare a dezvoltării inteligenței senzorio-motorii		
C13. Analiza cantitativă și calitativă a rezultatelor la testele de evaluare a inteligenței globale și specifice la copiii cu dizabilități intelectuale.		
C14. Valoarea și limitele probelor de evaluare a producțiilor grafice infantile (proba Goodenough, Testul familiei, Testul arborelui)		

Bibliografie

Beizman, C. (1982). *Le Rorschach de l'enfant à l'adult*. Neuchatel, Delachaux et Niestle.

Borca, C. (2009). *Relevanța programelor de îmbogățire instrumentală pentru nevăzători*. In : V. Preda (coord.) *Universul sistemului Braille în contextul actual al educației speciale*, Cluj- Napoca, Presa Universitară Clujeană, p. 109-115.

Büchel, F.P. (1995). *Textes de base en pédagogie. L'éducation cognitive. Le développement de la capacité d'apprentissage et son évaluation*, Genève.

Cohen, L.G. și Spenciner, L.J. (2003). *Assessment of children and youth with special needs*, Boston, Allyn and Bacon.

Evaluarea dinamico-formativă și programul de îmbogățire instrumentală a lui Feurstein.

www.people.virginia.edu

Gregoire, J. (1994). *Evaluer les troubles de la lecture*. Bruxelles, De Boek Université.

Gregoire, J. (2000). *L'évaluation clinique de l'intelligence. Théorie et pratique du WISC-III*. Hayen, Mardaga.

Grégoire, J., Piérat, B. (1994). *Evaluer les troubles de la lecture. Les nouveaux modèles théoriques et leurs implications diagnostiques*. Bruxelles, De Boeck Université

Huteau, M., Lautrey, J. (1999). *Evaluer l'intelligence. Psychométrie cognitive*. Paris. PUF.

Kamphaus, W. R., Frick, J.P. (2005). *Clinical assessment of Child and Adolescent Personality and Behavior*. New York, Springer.

Korkman, M., Kirk, U., Kemp, S. (2003), Bilan neuropsychologique de l'enfant: NEPSY, Paris, Les Editions du Centre de Psychologie Appliquée, Paris.

Kulcsar, T. (1976). *Lectii practice de psihodiagnostic*. Universitatea Babeș-Bolyai, Tipografia UBB.

Mitrofan, N. (1997). *Testarea psihologică a copilului mic*. București, Editura Press Mihaela.

Overton, T. (2000). *Assessment in Special Education. An applied approach*, Columbus, Merrill.

- Pierangelo, R. și Giuliani, G.A. (2002).** *Assessment in Special Education. A practical approach*, Boston, Allyn and Bacon.
- Popescu, R. (2009).** *Dynamic Evaluation în Studia Universitatis*, Psychologia Paedagogia, 2.
- Preda, A., Preda, V. (2009).** *Assesment and the Teaching-Learning Process in Inclusive School*. Studia Universitatis, Psychologia Paedagogia, 1.
- Preda, V. (1997).** *Testul tematic de aperseptie*, Cluj-Napoca, Editura Culturala Forum.
- Preda, V. (1997, coord.).** *Probe de psihodiagnostic pentru evaluarea copiilor deficienți*. Colectia Psihoped-Info, nr. 1-2, Cluj-Napoca, Universitatea Babes-Bolyai, Tipografia UBB.
- Preda, V. (2008).** *Theory and Approaches to Learning Disabilities*. Studia Universitatis, Psychologia Paedagogia, 2.
- Szamosközi, S. (1997).** *Evaluarea potențialului intelectual la elevi*. Cluj-Napoca, Presa Universitara Clujeana.
- Thomas, J., Willems, G. (1997),** *Troubles de l'attention, impulsivité et hyperactivité chez l'enfant. Approche neurocognitive*, Masson, Paris.
- Vaivre-Douret, L. (1997),** *Évaluation de la motricité gnosopraxie distale*, Paris, Éditions du Centre de Psychologie Appliquée.
- Vanberten, M., Le Cavorzin, P., Gouët, P. (2005).** Bilan neuropsychologique et démarches pédagogiques : complémentarité et limites. In : *Bilan neuropsychologique et démarches pédagogiques. Actes du colloque*. Lyon, 2005.
- X XX** L'infirmité motrice cérébrale. Bilan et perspective. APF Formation, Actes du colloque, Janvier, 1996.
- XXX** *Experiența învățării mediate în clasă și în afara acesteia (2002)*, Manual elaborat în cadrul Programului de cercetare cognitivă a Universității din Witwatersrand. (Traducere), Cluj-Napoca. Editura ASCR.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
S1. Evaluarea dezvoltării. Principii de realizare. Denver Developmental Screening Test, Scala Brazelton, Oszretsky, Platforma de evaluare a dezvoltării, Scalele Bayley	Expunere Exercițiul (comparare)	Fișe de lucru Exemple de itemi extrași din manualele testelor
S2. Valoarea observației în evaluarea copiilor cu CES	Analiza de caz Problematizarea Exercițiul	Studiul de caz didactic Efectuare de observații cu diferite tipuri de eșantionări
S3. Valoarea observației în evaluarea copiilor cu CES. Observarea contextului școlar fizic, social și formativ, cu valoare pentru procesul incluziunii educaționale.	Analiza de caz	
S4. Etapele evaluării psihopedagogice. Redactarea raportului de evaluare.	Exercițiul Expunerea	
S5. Evaluarea prin paradigma cross battery	Problematizare	
S6. Evaluarea dinamică formativă. Rolul evaluării dinamice formative pentru intervenția psihopedagogică. Explorarea utilității evaluării dinamice formative în psihodiagnosticul tulburărilor instrumentale.	Expunere interactivă Demonstrația Problematizarea	Probe de evaluare formativă
S7. Evaluarea neuropsihologică- componentă esențială a evaluării persoanelor cu cerințe educative speciale (valoare și limite). Aplicații	Expunerea Problematizarea	
S8. Structura și caracteristicile psihometrice ale probelor de inteligență adaptate pentru persoanele cu deficiență vizuală	Expunerea Problematizarea Exercițiul	Aplicarea probelor în cadrul orelor de practică
S9. Valoarea și limite ale probelor de	Expunerea	Aplicarea probelor în

evaluare a copiilor cu deficiențe de auz	Problematizarea Exercițiul	cadrul orelor de practică
S10. Evaluarea psihopedagogică în contextul deficitului de atenție cu și fără hiperactivitate. Adaptarea procesului de evaluare psihologică și educațională.	Expunerea Problematizarea Exercițiul	
S11. Valoarea și limitele testelor de personalitate în contextul dizabilității	Problematizarea	
S12. Valoarea și limitele evaluării comportamentale pentru persoanele cu dizabilități intelectuale.	Problematizarea	
S13. Evaluarea comportamentului adaptativ, ca premisă pentru abordarea ecologică a dizabilității.	Expunerea Problematizarea Exercițiul	
S14. Evaluarea psihopedagogică a copiilor cu limbaj insuficient dezvoltat.	Expunerea Problematizarea Exercițiul Studiul de caz	Discutarea metodei arenei, analiza interacțiunilor mamă- copil, analiza intențiilor de comunicare cu aplicații

Bibliografie

- Anca, M. (1999).** Probe psihologice neverbale pentru evaluarea copiilor cu cerințe speciale, Cluj-Napoca, UBB
- based measurement. Guilford Press: New York.
- Cashel, M.L. (2002).** Child and adolescent psychological assessment: current clinical practices and the impact of managed care, in *Professional Psychology Research and Practice*, 33 (5), 446- 453.
- Cohen, L.G. și Spenciner, L.J. (2003).** Assessment of children and youth with special needs, Allyn and Bacon: Boston.
- Communication Disorders Quarterly*, 26 (4), 242-247.
- Dekker, R. (2000).** Intelligence Test for Visually Impaired Children 6-15 years, Bartimeus The Netherlands
- Fuchs, D., Fuchs, L.S., Compton, D.L., Bouton, B., Caffrey, E., and Hill, L. (2007).** Dynamic assessment as responsiveness to intervention. *Teaching Exceptional Children*, 39 (5), 58-63.
- Hosp, J. L. (2006).** Implementing RTI: Assessment practices and response to intervention. NASP Communiqué, 34. Sursa (2011): <http://www.nasponline.org/publications/cq/cq347rti.aspx>
- Hosp, M.K., Hosp, J.L., and Howell, K. W. (2007).** The ABC's of CBM: A practical guide to curriculum
- Karatekin, C. (2001).** Developmental disorders of attention. În C.A. Nelson și M. Luciana (editori) *Handbook of developmental cognitive neuroscience*, Massachusetts: MIT Press.
- Meyer, G.J., Finn, S.E., Eyde, L.D. , Kay, G., Moreland, K., Dies, R., Eisman, E., Kubiszyn, T. Și Reed, G. (2001).** Psychological Testing and Assessment. A review of Evidence and Issues, in *American Psychologist*, 56 (2), 128- 165.
- Mitrofan, N. (1997).** Testarea psihologică a copilului mic, București: Edit Press.
- Monchi, O și colab. (2001).** Distinct neural pathways activated during four stages of the Wisconsin CardSorting Task using event-relatedfMRI. *Journal of Neuroscience*, 21, pp.7733-7741.
- Noel, M.-P. (2007).** Bilan neuropsychologique de l'enfant, Mardaga: Wavre.
- Overton, T. (2000).** Assessment in Special Education. An applied approach, Merrill: Columbus.
- Papalia, D. E., Olds, S. W., Feldman, R.D. (2010).** Dezvoltarea umană, București: Editura Trei.
- Pierangelo, R. și Giuliani, G.A. (2002).** Assessment in Special Education. A practical approach, Allyn and Bacon: Boston.
- Preda, V. (1993).** Psihopedagogia deficienților vizuali, curs litografiat, UBB Cluj-Napoca .
- Preda, V. (coord.).** Elemente de Psihopedagogie specială, Cluj-Napoca: Ed. Eikon, pag.9-45.
- Preda, V. (coordonator) (1997).** Probe de psihodiagnostic pentru evaluarea copiilor deficienți. Colecția Psihoped-Info Nr. 1-2, UBB, Cluj-Napoca.
- Reynolds, C.R. și Kamphaus, R.W. (1990) .** Handbook of psychological and educational assessment of children intelligence and achievement, New York: Guilford Press.
- Roșca, M. (1972).** Metode de psihodiagnostic. Editura Didactică și Pedagogică: București.
- Rothbart, M.K. și Posner, M.I. (2001).** Mechanism and variation in the development of attentional

networks. În C.A. Nelson și M. Luciana (editori), Handbook of developmental cognitive neuroscience, MIT Press: Massachusetts .

Semrud-Clikeman, M. (2005). Neuropsychological aspects for evaluating learning disabilities.

Smalley, S.L. (2000) . Attention deficit-hyperactivity disorder. Encyclopedia of lifesciences on line.

Stan, A. (2002). Testul psihologic. Polirom: Iasi.

Stern, R.A. și Prohaska, M.L. (1996). Neuropsychological evaluation of executive functioning. În L.J.

Dikstein, M.R. Riba și J.M. Oldman (editori). Review of psychiatry Vol. 15, American Psychiatric Press: Washington D.C.

Vrăjmaș, E., Oprea, V. (2003). Set de instrumente, probe și teste pentru evaluarea educațională a copiilor cu dizabilități. MarLink: București.

www.els.net/elsonline/html/A0001482.html

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

-

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs		Examen scris	80%
10.5 Seminar/laborator	Calitatea portofoliului, sub aspectul nivelului de analiză utilizat în observație, capacitatea de corelare și sinteză a informațiilor relevante pentru întocmirea unui raport de evaluare a unui copil cu CES; calitatea realizării exercițiilor propuse în cadrul seminarului	Evaluare portofoliu Participare activă	20%
10.6 Standard minim de performanță			
Capacitatea de a alege și utiliza principalele instrumente de evaluare folosite pentru investigarea cauzelor, simptomatologiei și pentru proiectarea intervenției în cazul principalelor categorii de dizabilitate.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

.....

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

.....